

Sygn. akt III UK 433/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 października 2020 r.,

skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 maja 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. (organ rentowy) odmówił K. K. (wnioskodawczyni) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, z uwagi na niestwierdzenie niezdolności do pracy i nieudowodnienie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 3 lat.

Wnioskodawczynie zaskarżyła powyższą decyzję organu rentowego odwołaniem w całości.

Wyrokiem z 16 lutego 2018 r., VIII U (...) Sąd Okręgowy w W. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczynie prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczynie, urodzona 18 stycznia 1992 r. ma wrodzoną wadę serca. Ukończyła technikum gastronomiczne i w latach 2013-2016, legitymując się orzeczeniem o częściowej niezdolności do pracy podejmowała zatrudnienie, w związku z czym legitymuje się łącznym okresem składkowym i nieskładkowych w wymiarze 1 roku 8 miesięcy i 26 dni. Z przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy dowodu z opinii biegłych z zakresu kardiologii wynika, że wnioskodawczynie ma wrodzoną wadę układu krążenia i przy aktualnym stanie wiedzy medycznej nie istnieje metoda leczenia kardiochirurgicznego i kardiologicznego, które mogłaby przywrócić wnioskodawczynie zdrowie. Wnioskodawczynie jest od urodzenia trwale częściowo niezdolna do pracy i nie rokuje poprawy stanu zdrowia. Biegły stwierdził ponadto, że stan zdrowia wnioskodawczynie w okresie zatrudnienia i w okresie 18 miesięcy po jego ustaniu ulegał pogorszeniu.

Na tej podstawie Sąd Okręgowy uznał, że stan zdrowia wnioskodawczynie uzasadniał przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawczynie, urodzona w 1992 r. i w świetle opinii biegłego niezdolna częściowo do pracy od urodzenia, spełniła także wymóg legitymowania się odpowiednim stażem ubezpieczeniowym, ponieważ zastosowanie do niej znajdował art. 58 ust. 3 pkt 1 ustawy emerytalnej, wymagający udokumentowania 1 roku okresów składkowych i nieskładkowych, w sytuacji gdy niezdolność do pracy powstała przed 20 rokiem życia.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy. Wyrokiem z 25 października 2018 r., III AUa (...) Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego. Stwierdził jednak, że chociaż ocena stanu zdrowia wnioskodawczynie nie stanowi kwestii spornej, to wnioskodawczynie powinna udokumentować 3 lata okresów składkowych

i nieskładkowych w ostatnim dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy, a udokumentowała jedynie okres 1 roku 8 miesięcy i 26 dni. Wymiar okresów składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu poprzedzającym złożenia wniosku o świadczenie, jakie ubezpieczony musi udowodnić warunkowany jest data powstania niezdolności do pracy.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną i wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie art. 57 ust. 1 pkt 1-3 i art. 58 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) przez przyjęcie, że wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek orzeczenia renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w szczególności przez bezzasadne przyjęcie, że powinna się legitymować trzyletnim okresem składkowym i nieskładkowym, mimo że w sprawie pozostaje bezsporne, że wnioskodawczyni jest częściowo niezdolna do pracy od urodzenia, zaś w okresach wskazanych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej nastąpiło u niej istotne pogorszenie stanu zdrowia w ramach tego samego stopnia niezdolności do pracy, co spowodowało utratę zdolności do wykonywania pracy w dotychczasowym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawczyni okazała się zasadna.

Sąd drugiej instancji, wydając wyrok reformatoryjny, podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji a dotyczące stanu zdrowia wnioskodawczyni. Z ustaleń tych – opartych na niezakwestionowanej w postępowaniu apelacyjnym opinii biegłych - wynika, że wnioskodawczyni jest osobą częściowo niezdolną do pracy od urodzenia (co jednocześnie nie uprawnia jej do nabycia prawa do renty socjalnej). Na podstawie tego ustalenia faktycznego Sąd pierwszej instancji przyjął, że skoro wnioskodawczyni była niezdolna do pracy (częściowo) już przed ukończeniem 20-go roku życia, to spełniała wymóg

minimalnego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszący w jej przypadku łącznie co najmniej 1 rok. Jak bowiem ustalił Sąd Okręgowy, łączny staż ubezpieczeniowy w okresie 10-ciu lat poprzedzających złożenie wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy, wynosił 1 rok 8 miesięcy i 26 dni. Nie kwestionując powyższych ustaleń faktycznych, Sąd drugiej instancji przyjął jednak odmiennie, że z uwagi na wiek wnioskodawczynie (urodzonej w 1992 r.) powinna ona spełniać wymóg 3-letniego stażu ubezpieczeniowego, wynikający z art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej (wniosek o rentę złożyła w 2016 r.). Tymczasem zastosowanie art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej przy obliczaniu wymaganego przez art. 57 ust. 1 pkt 2 tej ustawy stażu ubezpieczeniowego byłoby możliwe wówczas, gdyby Sąd drugiej instancji poczynił odmienne od Sądu pierwszej instancji ustalenia faktyczne w przedmiocie daty powstania niezdolności do pracy wnioskodawczynie. Skoro z dotychczasowych ustaleń wynika, że niezdolność do pracy wnioskodawczynie powstała przed ukończeniem 20 lat, to fakt złożenia wniosku o przyznanie prawa do renty w 2016 r. (przed ukończeniem 24 lat) nie uprawnia do zastosowania do wnioskodawczynie art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji zgodnie z wnioskiem skargi kasacyjnej.